

Transporter av grisar kan göras mer djurvänliga med enkla medel

Transport av grisar från gård till slakteri innebär stress för djuren, men är nödvändigt. I Sverige transporteras per år ca 3,5 miljoner grisar. Under hela hanteringskedjan från boxen i stallet till slakteriet utsätts grisarna för stressande moment orsakade av omgruppering, ny miljö på bilen, mekaniska vibrationer, buller, samt speciellt sommartid, värmestress. Sommarmånaderna innebär fördubblad dödlighet av transporterade grisar jämfört med övriga årstider.

djurtransport

För att bäst utnyttja bilarnas kapacitet finns boxar i två plan. Detta gör att det blir svårt att undvika värmestress på grisarna sommartid speciellt när bilen står stilla. Effekterna av termisk och social stress förstärks av åksjuka.

Under sommaren 2003 undersöktes där för möjligheterna att förbättra för grisarna under transport från gård till slakteri. Projektet genomfördes av ett forskarteam under ledning av professor Krister Sällvik vid SLU-Alnarp.

Beteendestudier

Grisarnas stress undersöktes genom beteendestudier under transporten och genom blodprover för stresshormon (kortisol) vid ankomsten till slakteriet. Skadorna ökade mellan lastning och vid besiktning direkt efter avlastning. Det var fler djur som uppvisade tecken på termisk stress (flämtningar och mår dåligt) när temperaturen var omkring 25°C jämfört med 20°C. Relativ luftfuktighet över 80 proc förstärker värmestressen vid temperaturer över 21°C. De aggressioner som gav hudskador observerades främst medan transportbilen lastades. Under själva körningen registrerades enbart få aggressioner.

Tips till djurtransportörer

I Uppsala Nya Tidning 26 juni rapporterades om grisar som avlidit under transport. Om det blir problem med avlastningen på slakteriet en varm dag ska bilen inte stanna där. Den ska i stället köra för att förbättra ventilationen.

Föraren bör ha en planerad ruta t ex på motorväg, utan allt för många kurvor och möjlighet till jämn hastighet, då minskas risken för att grisar får värmeslag och dör!

Snabb temperaturhöjning vid lastning

När bilen står stilla och lastas sker en snabb höjning av temperatur, relativ fuktighet och koldioxid. I medeltal steg temperaturen med 0,15°C/min vid lastning när luftväxlingen inuti bilen var beroende på yttre vind och naturlig ventilation. I och med att bilen körde ökade ventilationen och temperatur, fuktighet och koldioxid sjönk snabbt under de första 30 minuterna. Temperaturen i bilen var i medeltal 1,5 – 2°C varmare än utomhus vid ankomsten till slakteriet efter en timmes körning.

Enkla luftriktare kan ge bra avkylning när det är varmt

Krister Sällvik påpekar att det är faktiskt första gången som ventilation och luftrörelser undersöks inuti djurtransportbilen under körning. Det visade sig t ex att luften inte alls går in i framändan av bilen - där går luft ut! Med de vanliga ventilationsöppningarna var det varmest i mitten på övervåningen och längst fram i undervåningen. Detta förklaras av luftströmmarna inne i bilen.

Genom att öppna takluckorna framåt och rikta den inkommande luften ner i bilen kan grisarna i det övre planet få svalt och god avkylning även vid utetemperaturer upp till 28°C.

Tyvär innebär att öppna takluckorna på detta sätt, att grisarna i undervåningen och speciellt längst fram får det varmare p g a av att luften rör sig framåt i bilen i undervåningen. I ventilationsöppningarna på bilens långsidor går luften ut i den främsta delen och in i bilen i den bakre delen vid körning.

Den inkommande luften rör sig i ett tunt skikt efter insidan på väggen och kyler inte grisarna. En luftriktare per ventilationsöppning medför betydligt högre luftrörelser i boxarna och ger avkylande luftrörelser på djuren vid temperaturer över 21°C och verkar minska värmestressen.

Behövs fläktar vid lastning?

Resultaten visar att det är i samband med lastning och i början av körningen som såväl social som termisk stress är som störst. Grisarna omgrupperas i samband med lastningen och börjar slåss. Blandning av grisar från olika boxar bör undvikas och helst ske innan lastningen. Bilens boxar bör rymma moduler av det antal grisar som senare skall hanteras på slakteriet. Dessa åtgärder bör reducera skadorna grisarna får vid lastning och transport.

Ventilation (luftväxlingen) och luftrörelser bland djuren vid stillastående måste förbättras, säger Krister Sällvik. Vi måste undersöka om detta kan klaras med naturlig ventilation vid utetemperaturer över 18°C och när det inte blåser ute eller om det krävs mekanisk ventilation.

Fläktbuller gör det emellertid svårare att

Luftriktare (t v på bilden) på bilens ventilationsöppningar ger bättre luftrörelser och avkylning av grisarna under varma dagar.

Vid transport av grisar används både dragbil och släp och i två våningar.

Vissa grisar märktes för beteendestudier och blodprov.

lasta grisarna – dom blir rädda för att gå in i bilen!

Värmestress vid lastning bör också kunna minskas med vattenbegjutning och forceerade luftrörelser i utlastningsboxen i stallet och/eller inne i bilen.

Med förbättrad statistik kring djur som dör under transport kan orsakssammanhangen bättre klarläggas och åtgärder sättas in. Swedish Meats har startat en sådan testverksamhet i Skåne och tillsammans med JBT och Slakteriernes Forsknings Institut, Roskilde, undersöker man under sommaren 2004 effekten av mekanisk ventilation och ändrade ventilationsluckor.

Fotnot
Rapporten kan beställas från JBT, Box 43, 230 53 Alnarp.

Slakteriuppvaktning hos Djurskyddsmyndigheten

Representanter för slakterinäringen har träffat djurskyddsmyndigheten för att diskutera nya regler om djurskyddet i samband med slakt, om sänkning av bullernivåerna, m m. Vid vissa arbetsoperationer kan djurskyddsfrågorna komma i konflikt med arbetskyddsfrågorna, som t ex vid avblodning av djuren inom vissa sekunder.

Näringsens inställning är att nya regler inte får medföra kostnadsökningar, eftersom dessa i slutändan drabbar primärproduktionen, som inte tål lägre slaktidjursnoteringar. /LG

Även Tican ska köpa slakt- och förädling i England

Även det väsentligt mindre danska slakteriföretaget Tican tänker köpa slakt- och förädlingsföretag i England, men även i det nya EU och hemma i Danmark. Det säger vd Ove Thejls. Ett köp i England kan komma ganska snabbt. Han säger det sedan Danish Crown köpt engelska slakt- och förädlingsföretaget Flagship Foods Ltd. Källa: Børsen.

Kommentar: Danish Crown köpte Flagship för nästan 2,5 miljarder skr. I köpet ingår 3700 anställda i England, vilket danska livsmedelsfacket inte är förtjusta i. Det kan bli mer dansk köttförädling i England. Dessutom ingår i köpet primärproduktion med 25000 saggor, vilket de danska grisuppfödarna är något tveksamma till. Svinproduktionen ingick i paketet, säger Danish Crown-ledningen. /LG

Tyska grisfoder billigare, men även mindre effektiva

En betydande del av de grisfoder som används i södra Danmark importeras från Tyskland. De är ganska mycket billigare. Landsutvalget för Svin har gjort jämförande försök med sex foder, tyskt foder från ATR och foder från Hedegaard.

Med ATRs foder blev foderförbrukningen större och köttprocenten lägre. Produktionsvärdet på ATRs foder var 6 kr lägre per 100 Fesv än Hedegaards för att få samma resultat. Man betalar således för det man köper! Källa: LandbrugsAvisen. /LG

Stor skörd på gång i USA

Skördearbetet är på gång i USA. I Oklahoma var 80 % av skörden avklarad 15 juni mot normalt 41 %. Skördarna uppskattas som goda eller mycket goda. Källa: MaskinBladet

Kommentar: Detta bådär gott för den kommande fodersäsongen. Spannmålspriserna har redan sjunkit. Med högt utbud av spannmål kan foderpriserna hållas låga. Det är bra för köparna av foder som har animalieproduktion. Sämre kan det bli för spannmålsodlarna som kan få ett lägre avräkningspris. /Nils

Avancerade InredningsSystem för flexibla lösningar

Ett företag i Outokumpu-gruppen

- ✓ Nyttänkande
- ✓ Flexibilitet
- ✓ Ultrahöghållfast rostfritt stål och plast
- ✓ Korrosionsbeständighet
- ✓ Låg vikt
- ✓ Lägre underhåll
- ✓ Enklare rengöring
- ✓ Lång livslängd – låg kostnad
- ✓ Reparera eller bygg nytt

Håkan 0586-470 18, hakan.roos@outokumpu.com
Raimo 0586-47729, raimo.rantanen@outokumpu.com
Åke 0708-32 68 22

Rintal® vet.
(Fenitrothiazol)
– Effektivt mot inälvparasiter hos svin

Nu även i storförpackning 6x500 g

Skabbsanerade besättningar behandlar Du framgångsrikt med Rintal® vet. mot grisens samtliga inälvparasiter.

Rintal® vet. 10% granulat säljs receptfritt på apotek och blandas enkelt i fodret.

Läs mer i Bayers faktahäfte om grisens inälvparasiter. Rekvireras gratis per telefon 031-83 98 00 eller fax 031-83 15 22.

Bayer HealthCare